

TEZAUŢĂ LITURGICĂ
18 DECEMBRIE
SF. IUSTIN POPOVICI

VIATA
SF. MUCENIC
SEBASTIAN
DE LA ROMA

BELGRAD, 1977

Архимандрит ЈУСТИН Поповић

ЖИТИЈА СВЕТИХ

18. ДЕЦЕМБАР

ЖИТИЈЕ И СТРАДАЊЕ СВЕТОГ МУЧЕНИКА СЕВАСТИЈАНА, и других с њим

СВЕТИ Севастијан роди се у Италији, у граду Нарбони, а би васпитан и школован у граду Медиолану. Незнабожни цареви Диоклецијан и Максимијан[1] толико га завољеше, да га поставише за началника своје дворске гарде, и наредише му да свагда предстоји пред лицем њиховим, јер он бејаше муж храбар и паметан, пун мудрости, истинит у речима, правичан у суђењима, опрезан у саветима, веран и храбар у повереним му пословима и службама, чувен по доброти, изванредно честит и пун свих врлина. Војници га поштоваху као оца, и сви га дворјани љубљаху и уважаваху, јер беше истински побожан. Тако је и требало бити: да сви људи љубе и уважавају онога кога је Бог обасуо својим даровима.

Све време Севастијан служаше Христу, молећи се и извршујући свете заповести Његове. Но све то он чињаше тајно, да незнабожни цареви не би дознали за његову веру у Христа. А скриваше

Он у себи, под плаштом земаљске власти, војника Христова не зато што се бојао мука или што је волео богатство па се плашио да га не изгуби, већ само зато, да би помагао хришћанима, који у то време бејашу страховито гоњени и мучени.

Оне између њих, којима не могоше издејствовати ослобођење од окова и мучења или им олакшати муке, он укрепљаваше мудрим саветима да јуначки положи живот свој за Господа, чијом су крвљу искупљени, и да крв своју пролију за Њега, очекујући вечну награду после привремених мука. Тако се он стараше да придобије Богу душе, које ђаво хоћаше отргнути од Бога и увући их у своју погибао. Он поступаше по речима Светога Писма: укрепљаваше клонуле руке и изнемогла колена верних,^[2] а слабодушне, који се сумњаху и бојашу мука, он храбраше и на подвиг подстицаше. Видећи пред собом многе хришћане који се добрим подвигом подвизаваху, страдања подношаху, у љутим мукама веру непоколебљиво држаху, и ка примању венаца вечнога живота отидоше, Севестијан се и сам распаљиваше жељом да пострада за Христа, и очекиваше када ће му Господ указати згодну прилику за то. И најзад настаде такав час када он не узможе више

скривати у себи огањ Божанске љубави и ревности који пламћаше у њему, и објави свима ко је он: јер светлост не могаше више скривати у тами.

У то време два честита и благородна мужа, Маркелин и Марко, рођена браћа, бише ухваћени због исповедања Христа, и дуго у тамници држани. К њима често долажаше блажени Севастијан и тешаше их, разговарајући о светој вери и саветујући им да се одрекну пролазних блага земаљских и да се не боје привремених мука. Они послушаше његов здрави савет: јуначки поднесоше мучења од мучитеља и, остајући непоколебљиви у вери, бише осуђени на посечење мачем. Но баш у то време када они, готови умрети, преклонише главе своје под мач, стиже наређење да их пuste кућама њиховим, к родитељима њиховим, женама и деци. Престарели родитељи њихови, Транквилин и Маркија, беху још живи. И родитељи њихови и сви укућани молише градоначелника Римског Агреста Хроматија да продуже живот Маркелину и Марку за тридесет дана, да би их за то време они могли наговорити да се поклоне незнабожачким боговима, јер родитељи њихови, и жене, и сва родбина њихова беху незнабошци. Градоначелник им испуни молбу. Тада родитељи, жене, деца, сродници и

пријатељи окружише Маркелина и Марка, и са великим плачем их мољаху да се смилују на себе и на њих: да одустану од своје намере и поступе по вољи царева. Отац, указујући на своје седе власи и престарелост и телесну болесност, мољаше их да се они до смрти његове држе праотачке вере и да га по обичају сахране: јер се већ надаше скорој смрти, и не могаше ходити сам него га други придржаваху или преношаху. А мајка, показујући груди своје којима их је одојила, захтеваше од њих дужно поштовање и синовску послушност, и мољаше их да ради ње поштеде живот свој и не предају себе на добровољну смрт. Малена пак дечица пружаху руке к њима, и ноге им грљаху, и плакаху, молећи их да их не остављају сироте. А одојчад, која још беху у пеленама и не умејаху говорити, самим изгледом својим подсећаху на сиротанство и побуђиваху у родитељима жалост. Жене говораху о свом удовиштву, и лијући топле сузе мољаху их да са собом не погубљују и њих, избравши себи смрт, а њих строваљујући у невоље удовиштва. Сродници пак са сузама их саветоваху да не наносе такву срамоту кући својој и свој родбини својој, и ругање од стране суседа, предајући себе срамној смрти. И сви много плакаху и силно кукаху. И шта су имала да раде непобедива срца ова два брата? Њих ни

једно мучење не могаше поколебати тако као ово искушење: јер савлађивани природном љубављу према престарелим родитељима и женама и деци и сродницима, и ломљени сажаљењем, они се почеше сумњати и колебати као трска од ветра, и срца им се топити као восак од огња. Они и сами плакаху заједно са сродницима, и већ беху скоро готови да попусте на њихове молбе и да се одрекну свете вере.

Тада Севастијан, који се у то време десио тамо, видећи да су они скоро готови одрећи се вере и душе своје погубити, сажали се на њих, а и осетивши да је настало време да и он исповеди своју веру, те да тако и другима помогне и сам изађе на подвиг страдања, устаде усред присутних, даде знак свима да ућуте, па стаде говорити Маркелину и Марку овако:

„О, сјајни војници Христови! О, прекаљени ратници Божије војске! Својом великом храброшћу ви се јуначки већ приближисте к слављу, а сада хоћете да због бедних жалопојки ваших ближњих одбаците венац вечни. Не чините то! него подвигом својим научите сада Христове војнике јунаштву; научите их да се наоружавају више вером него железом; не, бацајте заставе ваших победа ради женских суза, и не дајте даха вражјој глави што је под вашим ногама, да не би враг, добивши силу,

опет повео борбу противу вас. Јер када први устанак његов на вас беше opak, то поново раздражен он ће вас још бесније напасти. Стога, славну заставу подвига вашег подигните изнад свих земаљских љубави и не остављајте њу због некорисних дечјих суза. Ови, које ви видите где плачу, радовали би се сада када би знали оно што ви знате, јер они сматрају да живот постоји само на земљи, и када се он заврши и тело умре, неће остати ни једног делића душе живе. Но када би они знали да постоји други живот, бесмртан и безболан, у коме царује непрекидна радост, они би несумњиво пожелели да уђу у њега, с вама, и презревши времени живот постарали би се добити вечни. Јер садашњи живот пролази брзо, и толико је непостојан и неверан, да чак људи, љубављу привезани за њега, губе веру у њега. Од самога почетка света он је погубљивао оне који су се уздали у њега, обмањивао оне који су га желели, наругао се онима који су се гордили њиме, слагао је све, посрамио свачију наду и поуздање, и показао се веома лажљив. О, када би та лаж била само у машти, а не уводила у горке заблуде! Но још је горе то што овај привремени живот води своје љубитеље к свакоме безакоњу: прождрљивце наслађује преједањем и пијанством, страстољупце увлачи у блудочинство и у

сваковрсне прљавштине, лупежа подговара да краде, гњевљивца да се љути, лажова да обмањује; он разводи мужа од жене, сеје непријатељство међу пријатељима, свађу међу кроткима, неправду међу праведнима, саблазни међу монасима; он одузима судијама правосуђе, чистима целомудреност, уметницима уметност, и свима добре нарави. Да споменемо и најужасније злочине, у које он уводи своје љубитеље: када брат убија брата, или син оца, или пријатељ погубљује пријатеља, – по чијем то наговарању бива? У шта се надају и уздају они који чине таква безакоња? Не ради ли овог, тако много вољеног живота, људи мрзе један другог, старајући се сваки да што боље уреди своје постојање? Јер, зашто разбојник убија путника, богаташ угњетава сиромаха, гордељивац вређа смиренога, и кривац гони невинога? Нема сумње, сва та зла чине они који служе садашњем животу и желе да дуго време остану у љубави према њему и да уживају. Он пак, учећи свакоме злу своје љубитеље и служитеље, предаје их својој кћери – вечној смрти, у коју бише сурвани и први људи, јер, премда и беху саздани ради стицања вечнога живота, они се дадоше у љубав к временом животу и службаху стомаку, сластима и жељи очију,^[3] а одатле падоше у пакао, не одневши са собом ништа од

земаљских блага. И управо овај земаљски живот, мили пријатељи, тако обмањује вас, да ви својим неправедним саветима хоћете да вратите натраг к њему пријатеље ваше који греду к вечном животу. Он вас наговара, честити родитељи, да ви безумном кукњавом својом одвучете натраг синове ваше који хитају к небеској војсци, и к непролазној слави и пријатељству Вечнога Цара. Он вас убеђује, о целомудрене жене светих! да ви својим умиљавањем развратите умове мученика и одвратите их од добре намере њихове, а саветујете им смрт уместо живота, и ропство уместо слободе. Јер ако они пристану на ваше савете, поживеће неко време заједно с вама, а затим ће се морати растати с вама, и то тако растати, да нећете моћи угледати један другога сем у месту вечних мука, где пламен сажиге душе неверника, где паклене змије гризу уста богохулника, где аспиде кидају прса идолопоклоника, где се разлеже горки плач, дубоки уздаси и непрестано ридање у мукама. Стога дајте и овима да избегну те муке, и постарајте се да саме себе избавите од њих; не ометајте их да опет крену ка припремљеном им венцу небеском. Не бојте се: они се неће растати с вама, него иду да вам уготове на небесима светла обиталишта, где ћете ви заједно с њима и с децом вашом уживати вечна блага. Када ви

штавише овде уживате у лепим грађевинама, утолико ћете више уживати у лепоти оних небеских обиталишта, где трпезе блистају чистим златом, где су палате начињене од драгог камења, украшене бисерјем и сијају славом, где баште увек цветају неувенљивим цвећем, где дивни потоци наводњавају зелена поља, где је ваздух свагда благодворан, где животворни ветрови неисказаним миомиром наслађују чувства, где је дан незалазан и светлост незаходна и радост непролазна; и тамо нема ни уздисања, ни плача, ни туге, нити икакве нелепоте или ичега греховног; тамо се не осећа никакав смрад, не чује се никакав тужан и плачан и страشان глас, него све сама лепота, све сами мирис, све сама радост; тамо непрестано певају анђелски и арханђелски хорови који сложено славе Бесмртнога Цара. Како се онда такав живот може презирати, а привремени волети? Да ли због богатстава? – Али она брзо нестају. А они који хоће да их вечно имају код себе, нека чују шта им њихова богатства говоре: „Ви нас тако волите, веле она, као да се никада нећете растати с нама. Када ви будете умирали, ми не можемо ићи за вама, а док сте ви живи ми можемо ићи испред вас, само ако нам ви наредите или нас пошаљете испред себе. Нека вам послуже као пример зеленашки зајмодавац

и трудољубиви земљоделац: први даје у зајам човеку злато, да би добио од њега двапутa више; други сеје у земљу различна семена, да би добио стопута толико; дужник дакле враћа своме зајмодавцу злато двоструко више, а земља узвраћа сејачу семе стоструко. Међутим Бог, еда ли неће узвратити вам многоструко умножена ваша богатства, ако их поверите Њему? Стога, пошаљите тамо испред себе богатство своје, а сами се постарајте отићи тамо. Јер каква је корист од овог временог живота? Нека човек поживи и сто година; али када наступи последњи дан, неће ли му изгледати као да никада није било ни сто минулих година, ни свих животних задовољстава? Не остаје ли од свега тога само нешто трага, као од неког страног путника који је провео с нама један дан? О, заиста само безуман човек, и који није познао истинска блага, може не волети прекрасни живот будући! Само ваистину неразуман човек може се бојати изгубити брзо пролазни живот, да би добио онај вечни, у коме уживања, богатства и радости тако почињу да се никада не заврше него вечито постоје. Ко неће да буде љубитељ вечнога живота, тај бесмислено погубљује и овај времени живот, а пада у вечну смрт, и окован борави у паклу, где је огањ неугасиви, туговање непрекидно, муке вечне,

где живе зли дуси, у којих су машице, главе змијине, из њихових очију излећу огњене стреле, зуби су им велики као у слона и уједају као жалац шкорпије, гласови су им као рикање лавова, сам изглед њихов сеје велики страх и наноси љуту болест и горку смрт. О, зар није страшно умрети усред таквих страхота и мука? Но још је страшније то што они живе ради тога да би непрестано умирали, не иструњују ради тога да би се мучили без краја, бивају читави да би вечито били једени од стране змија, и поједени се удови опет обнављају да би опет служили за храну отровним змијама и неуспављивим црвима. О, пријатељи! о, родитељи! о, честите жене светих! немојте желети ову свету двојицу одвојити од бесконачног живота и увалити их у таку страшну и вечну смрт! не одвлачите их од радости у ридање! не саветујте им ићи од светлости у таму! не дозивајте их од слатког покоја у горке муке! О, света двојице, Маркелине и Марко, не дајте да вас превари лукави враг, који вам преко укућана ваших приређује такво искушење! Не строваљујте себе у бесконачне муке! не предајте себе у руке демона! не обмањујте себе љубављу временог живота, лепотама видљивога света и штурим задовољствима житејским! не допустите да вас

победе молбе родитеља, ридања жена, сузе деце, нежности сродника и пријатеља! Сетите се речи Господа Христа: Непријатељи су човеку домаћи његови (Мт. 10, 36). Јер они који нас од Бога одвајају нису нам пријатељи већ непријатељи; и љубав њихова према нама није истинита већ лажна, јер нас лишавају тако великог блага и одузимају нам љубав Божију и Царство небеско, приправљено онима који љубе Бога. Не дајите да вам из руку ваших отму ту награду, ради које се толико трудисте: јер ви стварно као да већ у рукама држите припремљено за вас благо, и ви већ стојите пред вратима небеског дворца. Гле, вама су венци већ исплетени, и Подвигостројитељ Христос чека да вас овенча и прослави пред светим ангелима. Ето, крај подвига вашег већ је на видику: зато се не осврћите натраг, као жена Лотова, да се не претворите у бездахни стуб,^[4] јер ћете тиме погубити душе своје. Не одајте се сувише јакој љубави према родитељима, женама и деци, да не постанете недостојни Христа који је рекао: Који љуби оца или матер, сина или кћер већма него мене, није мене достојан (Мт. 10, 37). Не будите тако неразумни да почевши духом завршите телом. О, да ми Христос Бог мој подари да крв своју пролијем за Њега пред вашим очима, еда бисте видели моје страдање, и

да би вам моја смрт могла иослужити за пример како положити душе за Господа вашег и мог“. Када свети Севастијан говораше то и многе сличне поуке, њега изненада обасја с неба Божанска светлост, и лице његово заблиста као лице анђела, и неверни се уплашише од славе лица његова. Неки пак видеше седам анђела, који облачаху блаженог Севастијана у светлу одећу, и Прекрасног Младића који га благосиљаше и говораше: „Ти ћеш свагда бити са мном“.

Све се ово збиваше у дому протоскриниарија,^[5] по имену Никострата, код кога Маркелин и Марко беху под стражом. А жена Никостратова, по имену Зоја, која већ шест година беше онемила од тешке болести, но разум и слух у ње беху неповређени, све чу и добро разумеде што Севастијан говораше, и када притом виде блистање лица његова, она припаде к ногама његовим и знацима га мољаше да јој разреши језик. Блажени Севастијан рече: Ако сам истинити слуга Христов, и истинито све што ова жена од мене чу и чему поверова, онда нека Господ мој нареди да се уста њена отворе и језик њен разреши, као некада пророку Захарији, оцу Јована Претече.^[6]

Рекавши то он осени крсним знаком уста те жене, и она тог часа проговори громко и рече:

Блажен си ти, и благословена је реч уста твојих, и блажени су они који преко тебе верују у Христа, Сина Бога живога, јер ја очима својим видех анђела који с неба сиђе к теби и држаше пред тобом отворену књигу, из које си читао све што си рекао. Стога благословени они који верују свему што си рекао, а проклети сви који посумњају макар у једну реч, изговорену од тебе. Јер као што јутарња зора одгони таму ноћну и даје светлост очима, тако светлост речи твојих одагна сав мрак мога незнања и ослепљења и дарова ми светли дан истините вере и отвори ми после шестогодишње немоћи уста за слављење Бога.

Видевши такво чудо, сви присутни повероваше у Христа. И Никострат, муж Зојин, видећи толику силу Христову, такође припаде к ногама светитељу молећи за опроштај што је, по наређењу царевом, држао у оковима Маркелина и Марка; и скинувши им железне окове с руку, он им грљаше колена, и мољаше их да изволе отићи слободно. И говораше: О, како бих ја био блажен, када бих због вашег ослобођења доживео окове! Проливши своју крв за вас, ја бих опрао грехе своје, и избегнувши вечну смрт добио бих онај живот који нам благоволи објавити Бог устима господина Севастијана. И када Никострат мољаше свете да иду својим

кућама, они му рекоше: Чаше страдања нашег ми не желимо да остављамо теби; богат је и милосрдан Христос Господ наш, и свима који долазе к Њему и ишту од Њега Он дарује Своју небеску милост; Он је моћан и тебе удостојити такве чаше, ако је ти искрено желиш. Јер када вама, неверујућима, би дарована светлост познања истине, утолико пре сада када верујете вама ће се дати све што заиштете, јер је доброта Божја свагда готова указати људима тражену помоћ, нарочито онима који чврсто верују у Њега. Ваша вера заче се малочас од данашњег поучења, и ви се за један час научисте ономе чему се за читаву годину једва може научити понеко, и ништа вас, како видимо, не може спречити да ви, верујући у Господа нашег, будете готови умрети за Њега, ништа – ни родитељи, ни деца, ни богатство. Изненада ви презирете оно што свагда љубљасте, и иштете оно што никада знали нисте; ви непознатим путем кренусте, и одмах ка Христу дођосте, и жељом својом већ у небо зађосте, пошто никакву утеху на земљи не иштете. О, како велику похвалу заслужује ово дело! О, како је достојан подражавања овај пример врлине! Ви се водом крштења још не сјединисте са Христом, ви још не видесте почетке ратовања, а већ се лаћате оружја за Цара Истинога, и ослобађајући окова

војнике Његове ви сами постајете Његови сужњи, и не бојите се предати себе на смрт за оне који имају бити убијени.

Умилење обузе срца свих, и сви плакаху кајући се за пређашње незнање своје и зато што су хтели војнике Христове одвратити од сјајног подвига. Марко тада рече: Научите се, о мили родитељи! и ви жене, и ви пријатељи! научите се јуначки се супротстављати врагу, узевши штит вере, о који ћете моћи погасити све распаљене стреле нечастивога.[7] Нека устају и бесне противу нас ђаволове слуге, и нека тела наша муче каким хоће мукама: они могу убити тело, али душу која се бори за веру победити не могу. На убијање пак и мучење тела ми не обраћамо пажњу: ране, добијене за цара, доносе славу војницима. Ђаво бесни на нас самоубилачким гњевом, јер се и сам мучи видећи наше трпљење; он нам задаје разне муке и прети нам разноврсним смртима, да би, уплашивши нас, отргао нас од доброг подвига; где пак муке немају успеха, тамо он дејствује обманом: обећава живот, да би одузео живот; обећава углед, да би лишио угледа; обећава богатство, да би увукао у сиромаштво; обећава славу, да би нанео срамоту; обећава безбрижан живот, да би нас суновратио у вечне муке и невоље. Таква су лукавства његовог војевања противу нас, такве

су његове препређене намере: тело избавити од мука, а душу заклати гресима. Но ми, кренимо против њега: презримо тело, да бисмо помогли души. Јер зашто да се бојимо привремене смрти, када се ми надамо живети вечито! Зашто да жалимо овај живот, када се надамо добити бољи? Нека се смрти боје они који се не надају видети будући живот. О, како је много љубитеља овога живота погубио изненадни случај: муња поразила, море потопило, провалија прогутала, мач заклао! И тако јадници овај живот с болом изгубише, а други не обретоше. Стога нека они и ридају због овог живота, нека они и дрхте од смрти. А ми, какав страх и какав бол имамо од смрти; и какву бригу имамо о овом животу ми, којима је Христос уготовио блажени вечни живот, пун блага, каква око људско не виде, нити уво људско чу, нити ум људски замисли? Када свети Марко говораше ово, и слично овоме, све обузе жеља за будућим животом, а стадоше се гадити садашњег; сви се запалише љубављу према Христу, а почеше мрзети свет; и благодарашу Бога што Он обасја таму њихову, отвори им очи ума и избави их од погибљи показавши им пут спасења. На тај начин они који дођоше да свете мученике одврате од Христа, сами бише обраћени ка Христу; а они који се надаху уловити друге у своју пагубу,

сами се уловише на спасење. Никострат пак са женом упорно мољаше светитеља говорећи: Нећу јести ни пити, док нада мном не буде извршена тајна хришћанске вере. – Свети Севастијан му одговори: Промени службу, и почни бити више Христов протоскриниарије него епархов. Стога послушај савет мој: доведи све које имаш у оковима и тамницама, а ја ћу позвати свештеника Божија, па ћеш ти заједно са свима који су поверовали бити удостојен од њега светих тајни. Јер када се ђаво труди да отргне од Христа к себи свете слуге Његове, утолико више ми смо дужни старати се да отргнемо од ђавола оне које он неправедно присвоји и да их поново предамо нашем Саздатељу. – Никострат упита: Могу ли се светиње давати злочинцима и на смрт осуђеним преступницима? – Севастијан одговори: Спаситељ наш дошао је у свет ради грешника и даровао тајну крштења, помоћу које се одузимају од људи греси и безакоња а даје се Божанска благодат. У самом почетку свога обраћења принеси Христу овај дар: постарај се о спасењу других, па ћеш као награду добити мученички венац, исплетен из неувенљивих цветова многих врлина.

Чувши то, Никострат оде код коментарисија[8] Клавдија и нареди му да

пошаље његовој кући све осуђенике и сужње. Када то би учињено и сви сужњи оковани у ланце стигоше, свети Севастијан се обрати њима са поучном речју о спасењу. И нашавши да су они спремни за веру Христову и способни за примање благодати Божје, нареди да скину окове са свију. Онда отиде к светом Поликарпу презвитеру, који се крио због гоњења, и обавести га о свему шта се збива. Свети Поликарп, заблагодаривши Богу на томе, оде са Севастијаном кући Никостратовој, и обративши се скупу поверовавших, рече: Блажени сте сви ви који чусте реч Господа нашег који каже: Ходите к мени сви који сте уморни и натоварени, и ја ћу вас одморити. Узмите јарам мој на себе и научите се од мене, јер сам ја кротак и смирен срцем, и наћи ћете покој душама својим. Јер је јарам мој благ, и бремене је моје лако (Мт. 11, 28-30). Стога вама, браћо, које ће вода крштења омити и осветивши вас начинити вас милим синовима Богу, потребно је покајање, да добијете опроштај ранијих грехова. Сада пак, када ви показујете такво усрђе ка Христу Богу нашем да верујући у Њега ви сте готови и умрети за Њега, и сами желите оно од чега у почетку хтедoste одвратити друге, – знајте да ви већ добисте опроштај и победу над невидљивим врагом. Зна Христос Господ наш

изводити светлост из таме и од одбачених
судова чинити изабране; тако Он начини од
Савла Павла, од одступника апостола, и од
гонитеља учитеља. Тако и вас данас призва Он
из незнабоштва у Цркву Своју, од неверних
начини верне слуге Своје, и од непријатеља
пријатеље Своје. Због обраћења вашег плаче и
рида сво збориште демона, синова таме;
међутим сви хорови светих ангела небеских
радују се и веселе се због вашег просвећења.
Стога нека сваки од вас напише своје име и да
мени. Примању пак крштења нека претходи
пост: постите се до вечера; а кад вештаствена
светлост зађе, вама ће невештаствена светлост
засијати у крштењу.

Сви се испунише радости, и сваки се стаде
спремати за крштење. Док се то догађаше,
коментарисије Клавдије дође к Никостратовој
кући и позва Никострата к епарху, говорећи:
Дознавши да си све сужње сабрао у своју кућу,
епарх се разгневи и нареди да те позовем:
Размисли дакле шта ћеш му одговорити.
Никострат оде к епарху, и када га овај упита за
сужње, он одговори: По наређењу твоје
узвишености ја узех под стражу у свој дом два
хришћанина, Маркелина и Марка, и да би их
што више застрашио ја доведох к њима друге
сужње, тешко оковане и чврсто везане, еда би

они, гледајући на њих, и сами очекивали себи иста страдања, те се са тог разлога покорили вашем наређењу. – Епарх похвали Никострата и отпусти га рекавши му: Ти ћеш добити велику награду од њихових родитеља, ако их приведеш к једномислију с нама, и они буду пуштени читави и здрави.

Враћајући се с Клавдијем кући, Никострат му поче причати о светом Севастијану, како он, пријатељ царев, јесте хришћанин, савршен у Божанском учењу, и како утврђује у својој вери хришћанска срца и назива овај живот привременим и брзопролазним, а проповеда после смрти други живот, бољи и вечни. Још му он исприча како лице Севастијаново заблиста небеском светлошћу, и како он исцели од шестогодишње немоћи жену његову, те она стаде говорити јасно. – Чувши то од Никострата, Клавдије рече: Два моја мала синчића веома су болесни: један има водену болест, а други ране по целој телу. Стога ћу га замолити да исцели синове моје, јер не сумњам да ће он, који је исцелио немоћ у твоје жене, моћи исцелити и моју децу.

Рекавши то, Клавдије хитно оде кући својој, узе оба детета на руке, дође Никостратовој кући, паде пред ноге светитељима Божјим Севастијану и Поликарпу, говорећи: Без икакве сумње

верујем свим срцем да Христос, кога ви почитујете, јесте истинити Бог. И ја ево донесох овде ова моја два мала детета, да их ви спасете од смрти. – Божанствени мужеви му рекоше: Сви, ма какву болест имали, добиће исцељење данас чим буду ушли у свету крстионицу. Клавдије и надаље изјављиваше да верује у Христа и да хоће да буде хришћанин. У то време сви се они припремаху за свето крштење, писаху своја имена и даваху презвитеру. Први даде своје име Транквилин, отац Маркелинов и Марков; после њега шест пријатеља његових: Аристон, Крискентијан, Евтихијан, Урван, Виталије и Јуст; затим Никострат с братом својим Касторијем и Клавдије коментарисије, за њим два његова сина Симфоријан и Феликс; онда Маркија, мајка Маркелинова, и Маркова, Симфороса, жена Клавдијева, и Зоја, жена Никостратова, и сав дом Никостратов – до 33. душе обадва пола; и напоследку сви сужњи доведени из тамнице, њих 16. на броју. Свега припремљених за крштење беше шездесет четири душе; и све их крсти свети Поликарп. Кум им беше свети Севастијан, а женама куме беху Беатриса и Лукина. Пре свих деца Клавдијева бише уведена у крстионицу, и тог тренутка се исцелише од својих болести, тако да на телу њиховом не остаде ни трага од

дотадањих рана. После њих приведоше Транквилина: он беше не само изнемогао од старости, него тако костобољан у рукама и ногама, да су га једва могли носити на рукама; он силне болове осећаше када му пред крштење свлачаху одело. Свети Поликарп га упита: Верујеш ли, нимало не сумњајући, да Јединородни Син Божји, Господ наш Исус Христос, има моћи и власти да ти да здравље и отпусти грехе? – Транквилин одговори: Верујем да Христос, Син Божји и Бог, све може; но ја од Његове доброте иштем само једно: да ми опрости грехе, а о телесној болести и не бринем се.

Сви се присутни расплакаше од радости, и мољаху Господа да покаже плод вере његове. Када отпоче крштење и Транквилин би упитан: „Верујеш ли у Бога Оца, Сина и Светога Духа?“ и он одговори: „верујем“, и док ова реч још беше у устима његовим, руке његове и ноге ослободише се свих болова, и утврдише се стопала његова и глежњи, и сва немоћ старости његове одступи од њега, и понови се као у орла младост његова,^[9] и он кликну: Ти си једини истинити Бог, кога не зна овај јадни свет.

После њега сви остали крстише се сваки посебно. И у току шеснаест дана, који преостадоше од даног Маркелину и Марку рока,

они прослављаху Бога црквеним песмама и псалмима, утврђиваху се у вери и припремаху на мученички подвиг за име Христово.

А кад се рок од тридесет дана приближи крају, епарх града Рима Агреста Хроматије позва к себи Транквилина, оца Маркелинова и Маркова, и упита га за синове његове, јесу ли пристали да одступе од хришћанства. Транквилин одговори: Немам уопште речи да ти достојно захвалим за твоје добротинство. Јер да ниси по својој кротости обуставио и за толике дане одложио извршење смртне пресуде над мојим синовима, онда бих ја био лишен синова, и синови моји били лишени оца. Сви сродници и драги пријатељи, а сматрам и твоја светлост, радоваће се са мном, пошто се мртвима дарова живот, и поврати се тужнима веселост, жалоснима радост.

Тада епарх, држећи да синови Транквилинови хоће да се поклоне боговима, рече: Дођите у последњи дан, и нека синови твоји принесу боговима дужно кађење тамјаном. – Чувши то Транквилин рече: О, пресветли мужу! да си ти правично расудио о ономе што се догодило са мном и синовима мојим, ти би могао схватити какву силу садржи у себи назив: хришћанин. – Епарх на то рече: Ниси ли полудео, Транквилине? – Транквилин одговори: До сада

сам био луд и телом и душом, али чим поверовах у Христа, одмах оздравих и душом и телом. – Епарх рече: Како видим, ја сам твојим синовима одгодио смртну казну не ради тога да их ти одвратиш од њихове заблуде, него да они придобију тебе за своју заблуду! – Транквиллин одговори: Молим твоју светлост да изволи расудити шта значи сама реч заблуда и која дела треба називати заблудом. – Епарх на то узврати: Реци сам шта треба називати заблудом. – Транквиллин одговори: Прва заблуда јесте: оставити пут живота и ходити путем смрти. – Епарх упита: А који је пут смрти? – Транквиллин одговори: Не изгледа ли теби, да је пут смрти ово: давати име божанстава смртним људима и клањати се њиховим киповима од дрвета и камена? – Епарх узврати: Зар нису богови они којима се ми клањамо? – Транквиллин одговори: Зацело не треба сматрати за богове оне о којима у вашим књигама пише да су у гресима рођени, да су имали неправедне, зле и безаконе родитеље, да су сами живели несвето, неправедно и у многим лажима, и да су у гресима помрли. Еда ли не бејаше Бога на небесима пре но што Крон цароваше над Крићанима, и јеђаше своју децу? или Крит имађаше свога цара, а небеса не имађаху Бога? Заиста су у великој заблуди они који сматрају да

Зевс, син Кронов, који беше човек, подложен злоби и телесној похоти, влада громом и располаже муњама. Кога све он није прогонио, када и оца свог није поштедио? и каквим све гресима он није оскврнавио себе, када је своју рођену сестру узео себи за жену? На трговима, по улицама, по домовима, и свуда говори се и приповеда се у књигама како се погана Јунона хвали тиме што је она жена и сестра Зевсова. Не верујеш ли стога, пресветли мужу, да си у заблуди почитујући богове, препуне таквих злочина, за које закони римски осуђују човека на казне и смрт? А ти такове почитујеш, и оставивши свемоћнога, на небесима царујућег Бога, говориш камену: „ти си бог мој!“ и дрвету: „помози ми!“ Епарх на то рече: Откако почеше хулити богове и одвраћати се од поклоњења њима, римско царство сналазе многе несреће. – Није тако, примети Транквилин; прочитај десет књига Ливијевих,^[10] и ти ћеш дознати да је римска војска, која приноси жртве демонима, за један дан изгубила преко четрдесет две хиљаде људи. Зар је за тебе тајна да су Франци заузели Капитол, и нарутали се римској сили?^[11] Раније, пре но што људи почеше познавати истинога Бога, град Рим претрпе мноштво несрећа, нечувена пустошења, разна убиства; а сада, када верујући људи почитују невидљивога

истинога Бога, римско царство ужива спокојство и безбедност, јер га Бог избраника Својих ради ограда миром. Но и поред свега тога ви не признајете толико милосрдног Бога, и сва добротинства која бивају од Створитеља ви приписујете створењима.

Док они тако разговараху међу собом, отпоче разговор о Господу Исусу, и Транквилин исприча како и ради чега Син Божји сиђе на земљу не остављајући небеса, и узе на себе тело, да би спасао душу људску од погибли. И све што сам Транквилин беше дознао од светих:

Севастијана и Поликарпа, и чему се још више научи од благодати Господње, која уразумљује верујућег човека, он изложи епарху, при чему сам Господ даваше му уста и премудрост, којој се не узможе противити нити одговорити његов противник. Исприча он и то, како се, дуго болестан од костобоље у рукама и ногама, изненада исцели благодаћу Христовом у часу када свим срцем поверова у Њега.

Епарх, који одавна и сам силно паћаше од костобоље у ногама, нареди присутнима да узму и одведу Транквила, да би га, тобож, сутрадан извео на подробније испитивање. Међутим ноћу он тајно посла по Транквила, позва га к себи, и предлажући му дарове мољаше га да му каже лек којим се исцели. Транквилин му рече: Нека

зна твоја часност да се Бог наш силно гњеви на оне који хоће да продају или купују благодат Његову. Стога, ако хоћеш да се исцелиш од болести своје, веруј у Христа Сина Божјег, и исцелићеш се, као што и мене видиш исцељена. Јер ја сам осећао силне болове чак и онда када су ме носили; једанаест година све моје жиле и зглобови беху оковани неисказаном болешћу, тако да су ми други приносили храну к устима; а када поверовах у Христа Бога, одмах добих исцељење, и ево ме читава и здрава благодаћу истинитог Спаса мог. Епарх рече: Молим те, доведи ми тога који би посредник твога оздрављења; и ако ми он подари исцељење, онда ћу и ја постати хришћанин.

Транквиллин одмах оде и позва светог Поликарпа; свети Севастијан такође би позван. И они научише епарха Агреста Хроматија и сина његовог Тивуртија светој вери у Господа Христа, и разбише више од двеста идола што се налажаху у његовом дому: дрвене сагореше, камене разбише, златне и сребрне сломише у парчад и раздадоше сиромасима.

Када идоле разбијаху и ломљаху, епарху се јави пресветли младић и рече: Господ наш Исус Христос, у кога си поверовао, посла ме к теби да свима твојим удовима подарим здравље. – При овој речи Хроматије тог тренутка постаде здрав,

и брзо устаде желећи да припадне к ногама јавившег се младића и да их целива, али му овај рече: Пази, не додируј ме се, јер ниси светим крштењем омивен од идолског смрада. –

Рекавши то он постаде невидљив.

Тада Хроматије са сином својим Тивуртијем припадоше к ногама светих и громко клицаху:

Један је истинити Бог Господ Исус Христос, Јединородни Син Свемоћнога Бога, кога проповедате ви, о добри учитељи!

Светитељи саветоваху Хроматија да под изговором болести скине са себе чин епарха, да не би вршио суђења, на којима је био дужан истјазавати, судити и мучити хришћане. И још му саветоваху да не посећује незнабожачка позоришта, него да се ослободи свега тога ради стицања духовне мудрости. Тако он убрзо и уради.

Када Хроматије приступаше крштењу, он на питање: „верујеш ли у Једнога Бога?“ одговори: „верујем“, и на питање: „одричеш ли се идола?“ рече: „одричем се“. После тога јереј га упита: Одричеш ли се свих грехова својих? – Хроматије одговори јереју: О томе требало ме је питати у почетку. Стога ћу се поново обући у своје хаљине и нећу примити свето крштење док се не одрекнем грехова својих: помирићу се са онима, са којима бејач у непријатељству; и показаћу

љубав своју к онима на које се гњевљах, а молићу за опроштај оне који су гњевни на мене; дужницима мојим опростићу све дугове, а ако сам коме узео што силом, вратићу му двоструко. После смрти своје жене имађах две наложнице; њих ћу удати, наградивши брачним даровима. Даћу слободу робовима и робињама; средићу по Богу све моје службене и домашње послове, и тада ћу смело рећи: одричем се свих грехова својих, и примићу свето крштење.

Светима бише по вољи ове Хроматијеве речи; и крштење би одложено док он не испуни на делу све што обећа. – После тога Агрест Хроматије са сином Тивуртијем и са свим домом својим крсти се у име Оца и Сина и Светога Духа; тако да беше до хиљаду и четири стотине новопросвећених лица обадва пола.

У то време бејаше велико гоњење хришћана: хришћани нису могли ни хране купити, нити воде захватити, пошто свуда на трговима, по улицама, крај бунара и извора и потока, по наређењу незнабожаца, бише постављени мали идоли и покрај њих будна стража ради тога, да би сваки који жели купити што од намирница или захватити воде најпре се поклонио идолу који је тамо стајао. То пак измишљаше незнабошци, да би лакше распознавали хришћане и водили их на мучење. Хришћани

видећи то ожалостише се, јер им без поклоњења идолима беше немогуће набавити хране и пића, и вољаху трпети глад и жеђ него поклањати се идолима. Тада Хроматије нареди свима вернима у Риму, да тајно узимају храну и пиће из његовог дома, пошто беше веома богат, и у дому његовом скупљаху се верни ради слављења Бога.

У то време епископ у Риму бејаше рођак Диоклецијанов блажени Гај,^[12] родом из Далмације. Он служаше литургију у дому Хроматијевом и причешћиваше Божанским тајнама новообраћене хришћане. Због страховитог гоњења Хроматије је био принуђен отпутовати из Рима у Кампанију^[13] на своја имања, јер се бојао да се у Риму на неки начин не сазна за његово веровање у Христа, а тамо је могао спокојније живети и слободније држати свету веру. Он објави хришћанима: да сви који желе склонити се од гоњења и живети спокојно, могу ићи с њим на његова имања, и обећа давати им тамо све што им је потребно за живот. Притом беше неопходно да са Хроматијем и осталим хришћанима који одлазе са њим отпутује један од двојице: или Севастијан или Поликарп, ради утехе и окрепљења верних. Поводом тога међу светитељима настаде благочестиви спор, јер сваки је од њих желео остати у Риму ради

добијања мученичког венца. У току те побожне препирке свјатјејши епископ Гај рече: Ако ви оба, желећи умрети за Христа, предате себе у руке мучитељима, онда ћете људе Христове лишити духовне утехе. Због тога мислим да ти, брате Поликарпе, пошто имаш свештенички чин и пун си Божанске мудрости, треба да идеш заједно с господином Хроматијем, да би верне утешавао учењем, а сумњалице укрепљавао, и хранио их Божанским тајнама.

Чувши то, свети Поликарп се покори епископовом наређењу и отпутова из Рима заједно с Хроматијем и с многим другим хришћанима. Стога у недељу, одслуживши свету литургију, епископ рече вернима: Господ наш Исус Христос, знајући немоћ наше природе, показа два пута онима који верују у Њега: један пут мучеништва, а други исповедништва; ко не може ићи путем мучеништва, нека иде путем исповедништва. Ко од вас жели да иде с духовним чедима нашим, Хроматијем и Тивуртијем, нека иде; а ко хоће да остане с нама овде у граду, нека остане: никакво растојање не може раздвојити оне који су сједињени благодаћу Христовом. Ја, ако вас и не будем гледао својим телесним очима, но ви ћете свагда бити пред мојим духовним очима.

Када епископ говораше ово, Тивуртије ускликну:

Молим те, оче, допусти ми да не одлазим одавде, јер веома желим, ако би то било могуће, и хиљаду пута бити убијен за Бога мога, само да добијем од Њега живот вечни и неодузимљиви! Радујући се Тивуртијевој вери и таквој ревности за Бога, епископ се расплака и моли Бога, да би се сви што остају с њим узмогли подвизавати добрим подвигом и удостојити се мученичке славе. Остадоше дакле са светим епископом Маркелин и Марко са оцем њиховим Транквилином, свети Севастијан, прекрасан телом и још прекраснији душом младић Тивуртије, протоскриниарије Никострат с братом Касторијем и женом Зојом, и Клавдије с братом Викторином и сином Симпоријаном, исцељеним од водене болести. Само ови остадоше у Риму, а сви остали одоше с Хроматијем и Поликарпом.

По њиховом одласку свјатјејши епископ постави Маркелина и Марка за ђаконе, оца њихова Транквина посвети за презвитера, а светог Севастијана, носиоца војних ознака, одреди за заштитника цркве. Али пошто они не имађаху такво тајно место где би могли вршити Божанствене службе, то они пребиваху код једног царског великодостојника Кастула у палати. А тако поступише зато што Кастул са домашњима својим бејаше потајни хришћанин,

и што обнародовани закон о поклоњењу идолима није се простирао на оне који живе у царским палатама, јер нико није могао ни помислити да би хришћанска вера могла продрети у царске дворе. Стога се свети лако могаху скривати код Кастула са Божанственим службама. Тамо они провођаху дане и ноћи у молитвама и сузама и посту, све трпећи и молећи Бога да их удостоји мученичког венца. К њима потајно долажаху људи и жене, видевши исцељења која они даваху, јер молитвама њиховим даваше се болнима здравље, слепима прогледање, и изгоњаху се из људи нечисти дуси, због чега многи тајно примаху од светих хришћанску веру.

Једном свети Тивуртије иђаше путем, и угледавши човека који беше пао са крова своје куће и разбио се и његове родитеље и домашње где плачу око њега, исцели га својом молитвом. И одмах тај човек са свим домом својим поверова у Христа и прими крштење.

Најзад наступи време страдања светих, и на страдалнички подвиг прва пође блажена Зоја, жена Никостратова. Јер када се она мољаше на гробу светог апостола Петра, приметише је незнабожачки вребачи и на суд одведоше. Тамо је примораваху да принесе жртву идолу Марса,^[14] али она то не хтеде учинити. Због

тога она би вргнута у мрачну тамницу, и шест дана морена глађу. Потом би изведена из тамнице, и обешена за косу над смрадним димом који се густ дизао из запаљеног ђубришта, и она предаде душу Богу. Тело њено би бачено у реку Тибар.

Света Зоја јави се у виђењу светом Севастијану, и извести га о својој кончини. Севастијан исприча то Транквилину; Транквилин узвикну: Ето, жене иду испред нас ка венцу! зашто онда ми живимо? – И оде на исто место, на гроб светог апостола. Тамо га незнабошци убише камењем, па бацише у реку Тибар.

Никострат, Касторије, Клавдије, Викторин и Симфоријан бише ухваћени у време када хођаху обалом Тибра, тражећи тела светих, и бише приведени к епарху града Фавијану. У току десет дана епарх се труђаше да их милоштама, претњама и мукама приволи на приношење жртве идолима. Не успевши у томе, он нареди те им огромне каменове привезаше о вратове, па у мору потопише.

Светог пак младића Тивуртија неки лажни хришћанин Торкват, вук у овчијој кожи, кришом показа незнабошцима. Они ухватише Тивуртија, па га везана заједно са Торкватом, тобожњим хришћанином, приведоше на суд к истоме епарху Фавијану. На суду Торкват одмах

обелодани своју лукавост, јер се само привидно правио хришћанин, а у души бејаше пун незнабожја: он иступи као сведок против Тивуртија, оптужујући га да је богове римске називао демонима. Свети пак Тивуртије држаше се на суду као истинит и храбар исповедник имена Исуса Христа. Судија му рече: Немој срамотити свој славни род; ти, син тако славног оца, изабрао си скаредни и одвратни живот хришћански, који прате срамота и муке и смрт и ругло. – Одговори свети Тивуртије: Премудри човече и римски судијо! ти говориш да ја срамотим род свој тиме што нећу да почитујем и сматрам за богове сладострасну Венеру, крвосмешника Зевса, лажљивог Хермеса, ждерицу деце Крона. Међутим ја изјављујем: славу рода мога ја увећавам тиме што почитујем Јединог Истинитог, на небесима царујућег Бога, поклањам се Њему и називам се слугом Његовим. Претиш ми мукама? Али, зар је нама хришћанима страшно страдати за Бога нашега? Претиш ми мачем? Али, ми ћемо се на тај начин ослободити телесне тамнице и добити небеску слободу. Претиш ми огњем? Али, ми смо угасили у телу нашем велики пламен похоте, па зар да се овог огња бојимо? Претиш ми прогонством? Али, Бог наш је свуда, и где смо са Богом – тамо је место наше,

Тада Фавијан заповеди да се донесе много жеравице, да би светитеља поставио босог на њу, и рече: Или на ову жеравицу стави тамјан и принеси кад боговима, или сам ступи на њу босим ногама. – Прекрстивши се, свети Тивуртије ступи босим ногама на жеравицу и хоћаше по њој тапкајући као по меком мирисном цвећу. И рече он судији: Остави своје неверје и увери се да је истинит Бог мој који заповеда стихијама и свуколикој творевини. А ти ако можеш, метни у име твога Зевса руку своју у кипећу воду, па види да ли ће остати неповређена. А на ево у име Господа мог Исуса Христа идем по овом огњу као по свежем цвећу. Видиш, дакле, како се нашем Саздатељу покорави свака твар. – Судија рече на то: Ко не зна да вас је Христос научио враџбинама! – Умукни, бедниче! викну светитељ и не усуђуј се својим отровним устима изговарати с хулом то велико и страшно Име! не вређај слух мој лајући на Име Господа мога!

Разгњевивши се на светог Тивуртија, Фавијан га осуди на смрт. И светитељ би одведен три потркалишта од града на Лавикански пут;^[15] и тамо у време његове молитве Богу, би посечен мачем. Један хришћанин га погребне на том истом месту, и људима који долажаху на гроб светог Тивуртија даваше се велика благодат

његовим молитвама.

После тога онај исти тобожњи хришћанин Торкват обавести незнабошце о Кастулу, Маркелину и Марку. Свети Кастул, после трикратног испитивања и трикратног вешања и мучења, би бачен у јаму и жив засут земљом; и тако сконча. Маркелина пак и Марка Фавијан стави на један пањ, укуца им ноге гвозденим клинцима, и рече им: Тако ћете стајати све док се не поклоните боговима. – А они, приковани за једно дрво, певаху: Како је дивно и красно, кад браћа живе заједно (Псал. 132, 1). – И стајаху они тако дан и ноћ певајући и молећи се; а изјутра бише прободени у ребра копљима. Такав би крај њиховом мучењу.

После страдања и кончине ових светих мученика, и свети Севастијан би узет под стражу; и епарх извести о њему цара Диоклецијана. Призвавши га к себи Диоклецијан му рече: Ја те свагда сматрах међу најпрвима у своме дворцу; а ти, снујући противу мене, постаде непријатељ и мени и мојим боговима; и досада си скривао ту своју злобу. – Свети Севастијан одговори: Ја свагда молих Христа за твоје здравље и просих мир васцелом царству римском; а поклањах се Цару Небеском, пошто видим да је неправедно поклањати се камену и искати помоћ од њега, јер је то

очигледно измишљотина безумних. Разгњевљен, Диоклецијан нареди да Севастијана одведу изван града, па усред поља привежу нага за дрво, и онда изрешетају стрелама. Када дакле Севастијан би постављен као мета за стрељање, мноштво војника стадоше са свих страна одапињати стреле у њега, те му тако начичкаше стрелама сво свето тело његово. И сматрајући да је свети мученик већ умро, они отидоше оставивши га тако привезана и стрелама начичкана. А жена светог мученика Кастула, по имену Ирина, пође ноћу да узме и погребе тело светог Севастијана, и затече га живог и однесе кући својој, где се светитељ исцели од рана и постаде потпуно здрав. Хришћани пак који тајно дођоше к њему мољаху га да отпутује из Рима, као што су то урадили многи хришћани, да не би поново пао у руке незнабошцима. Међутим он, помоливши се Богу, оде и стаде на степенице Хелиогабала;^[16] и угледавши царева који пролажаху туда викну: Жреци богова ваших, о цареви! својим незнабожачким враџбинама смућују вас говорећи вам лажи о хришћанима и приказујући их као непријатеље Римске државе; међутим знајте да су вам хришћани од велике користи, јер њиховим молитвама овај град иде на боље, и јер се они непрестано моле за ваше царовање и за здравље

ове војске римске.

Када свети Севастијан говораше то, Диоклецијан погледа на њега и упита га: Јеси ли то ти Севастијане, за кога недавно наредисмо да буде стрелама убијен? – Светитељ одговори: Господ мој Исус Христос благоизволи васкрснути ме, да бих ја дошао к вама и пред свима људима био сведок ваше неправде, изобличавајући вас што неправедно гоните хришћане.

Тада Диоклецијан нареди да светог Севастијана узму и воде на иподром.[17] Тамо свети страдалац, громко прослављајући Христа а изобличавајући идоле и римску заблуду, би моткама премлаћен и убијен. И он радосно кличући оде к Подвигостројитељу Христу, да од Њега прими венац победе за свој сјајни подвиг. Свето пак тело његово незнабошци бацише ноћу у дубоку сметлишну јаму,[18] да га неко од хришћана не би нашао и узео. Но светитељ се јави у виђењу побожној жени Лукини и рече јој: Доћи до сметлишне јаме што је близу цирка; тамо ћеш наћи моје тело где виси на попречној греди; узми га и однеси у катакомбе,[19] и погребите при улазу у пештеру, на путу Апостолском.[20]

Та блажена жена одмах узме слуге своје, оде у поноћи ка означеној јами, побожно узме мучениково тело, и чесно га погребите на указаном

месту, хвалећи Христа Бога нашег, коме слава вавек. Амин.

НАПОМЕНЕ:

[1]Диоклецијан и Максимијан – сацареви Римске царевине, царовали од 284-305. године.

[2]Сравни: Ис. 35, 3-4.

[3]Сравни: 1. Јн. 2, 16.

[4]Мојс. 19, 26.

[5]Протоскриниарије – дворски ризничар, особа велике власти крај епарха, уживала велико поверење царева, поверавани јој важни задаци.

[6]Лк. 1, 64.

[7]Еф. 6, 16.

[8]Коментарисије – старешина над тамницама у Римској царевини и писар при суђењима, који претходно врши ислеђење оптужених, нарочито хришћанских мученика.

[9]Сравни: Псал. 102, 5.

[10]Тит Ливије – највећи римски историчар, крајем првога века пре Христа и почетком првога века после Христа. Његова Историја има 142. књиге, од којих је до нас дошло само 35.

[11]Капитол – унутрашња тврђава Рима. Под Францима подразумевају се Гали, који су живели у Цизалпиској Галији (= Северна Италија). Најезда Гала била у другој половини IV века пре Христа; завршена потпуним поразом

Римљана и опустошењем Римске републике, од кога се она дуго времена није могла опоравити.

[12]Свети Гај – епископ Римски од 283. до 296; пострадао мученички 11. августа 296. године.

[13]Кампанија – приморска област древне Италије, јужно од Рима, на западној обали Апенинског полуострва.

[14]Марс – по веровању древних Грка и Римљана био бог рата.

[15]Тај пут је водио на југоисток од Рима у град Беневент.

[16]Хелиогабал – римски цар, царовао од 218-222. године после Христа; сазидао себи, као богу, храм на једном од брежуљака Рима: Палатинском, упоредо са царским дворцем. Степенице Хелиогабала – степениште његовог храма.

[17]Иподром – тркалиште: одржаване коњске трке, борбе са дивљим зверовима, борбе гладијатора. Ту су цареви – гонитељи хришћана предавали хришћане дивљим зверовима.

[18]Тело светог Севастијана бачено у градску помијару, звану: „клоака Максимова“, налазила се у близини иподрома, званог: „Циркус Максимус“ = највећи циркус. – Свети Севастијан пострадао 18. децембра 287.године.

[19]Катакомбе: подземни ходници и пештере; правили их први хришћани у околини Рима, а и

у Неапољу, Сиракузи и у другим градовима, ради сахрањивања покојника. По зидовима тих ходника прављена су удубљења, у која су полагана тела покојника без сандука, и онда отвори зазиђивани камењем. Ређе су у њима прављене посебне гробнице. Катакомбе су осветљаване кандилима и отворима на своду. Туда су се на гробове рођака, пријатеља, светих и мученика стицали верни да празнују дане њихових спомена, да узносе Богу заједничке молитве и да врше тајну свете Евхаристије. Мермерне плоче над гробовима светих и мученика служиле су као престо при вршењу тајне Евхаристије.

[20]Мошти светог мученика Севастијана почивају у цркви светог Севастијана што је у Риму, само изван града.

